

Kønsbaseret vold mod kvinder – en EU-undersøgelse

Artikel 21 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder anerkendes retten til ikke at blive udsat for forskelsbehandling, herunder på grundlag af køn.

Den politiske kontekst

Både i Europa-Parlamentets beslutning om bekæmpelse af vold mod kvinder (26. november 2009) og i Rådet for Den Europæiske Unions konklusioner om udryddelse af vold mod kvinder (8. marts 2010) understreges det, at der mangler regelmæssige og sammenlignelige data om vold mod kvinder i Den Europæiske Union (EU). En række EU-medlemsstater har ganske vist gennemført relevante undersøgelser, men resultaterne er enten ikke sammenlignelige eller ikke aktuelle.

I Europa-Parlamentets beslutning om Stockholmprogrammet (25. november 2009) blev FRA opfordret til at indsamle og offentliggøre „ troværdige sammenlignelige statistiske oplysninger om alle former for diskrimination, [...] [og] at disse forskellige former behandles ens, herunder sammenlignelige data om vold mod kvinder inden for EU.

Sådanne troværdige og sammenlignelige data er af afgørende betydning, når fænomenets omfang skal vurderes, og der skal findes passende løsninger.

Centrale spørgsmål

Vold mod kvinder og EU

Vold mod kvinder er fortsat et presserende problem i EU-medlemsstaterne og undergraver kvinders grundlæggende rettigheder, såsom værdighed, domstolsadgang og ligestilling mellem kønnene. Vold mod kvinder indvirker ikke kun på de umiddelbart berørte – ofre og gerningsmænd – men berører derudover også familier, lokalsamfund og samfundet som helhed.

Ligestilling mellem kvinder og mænd er et centralt EU-princip. Det anerkendes i EU-traktaterne og i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Vold mod kvinder omfattes af flere af chartrets artikler – f.eks. artiklen om den menneskelige værdighed (artikel 1), retten til livet (artikel 2) og respekten for menneskets integritet (artikel 3), forbuddet mod tortur og umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf (artikel 4), retten til frihed og sikkerhed (artikel 6) og ikke-forskelsbehandling (artikel 21). I ”strategien for ligestilling mellem kvinder og mænd 2010–2015” (21. september 2010) bekræfter Europa-Kommissionen, at EU er fast besluttet på at bekæmpe kønsbaseret vold.

FRA's undersøgelse om vold mod kvinder

I 2011–2012 vil Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) gennemføre en undersøgelse om vold mod kvinder i hele EU. Dette er den første undersøgelse af sin art, hvor 40 000 tilfældigt udvalgte kvinder i de 27 EU-medlemsstater og Kroatien vil blive interviewet. Undersøgelsen vil derfor tilvejebringe de troværdige, sammenlignelige data, som beslutningstagerne behøver for at udforme velunderbyggede, målrettede politikker til at bekæmpe denne vold.

Undersøgelsens særlige mål er:

- at tilvejebringe dokumentation, som nøgleaktører, f.eks. beslutningstagere, fagfolk og ikke-statslige organisationer, behøver til at udvikle strategier og andre foranstaltninger til bekæmpelse af vold mod kvinder;
- for første gang at indsamle sammenlignelige data for hele EU om omfanget og arten af kvinders erfaringer med fysisk, seksuel og psykologisk vold og chikane – herunder om de anmelder disse hændelser, og hvilken reaktion de oplever i denne forbindelse;
- at bidrage til indsamling af data til at udvikle indikatorer, der vil blive anvendt til at overvåge volden mod kvinder og reaktionerne herpå.

Måling af volden mod kvinder

I forbindelse med undersøgelsen skal der indsamles oplysninger om kvinders "hverdagserfaringer" med vold – herunder **fysisk, seksuel og psykologisk vold**, chikane og forfølgelse – fra nuværende og tidligere partnere og ikke-partnere side, i de seneste 12 måneder og siden 15-års alderen. Undersøgelsen har også til formål at måle **erfaringer med vold inden 15-års alderen** for at få et omfattende billede af kvinders erfaringer i løbet af deres liv.

Der vil i forbindelse med undersøgelsen navnlig blive set nærmere på voldserfaringer i forskellige sammenhænge, f.eks. i hjemmet eller på arbejdspladsen, samt former for vold/chikane begået ved hjælp af nye kommunikationsteknologier, f.eks. sms eller internetbaserede netværkssteder. I undersøgelsen vil der også indgå spørgsmål vedrørende voldens hyppighed og intensitet, de fysiske, emotionelle og psykologiske konsekvenser af vold, brugen af sundhedstjenester og andre tjenester, tilfredsheden med de modtagne tjenester samt spørgsmål vedrørende kvinders erfaringer, når de kontakter politiet og deres følelse af sikkerhed.

Metode

FRA's undersøgelse om vold mod kvinder vil være i form af en omfattende kvantitativ dataindsamling på grundlag af et detaljeret spørgeskema. Undersøgelsen vil omfatte standardiserede personlige interview med en tilfældigt udvalgt stikprøve på 1 500 kvinder pr. land, dvs. i alt **40 000 kvinder** i hele EU. Resultaterne vil tilvejebringe repræsentative data vedrørende vold mod kvinder på EU-plan og nationalt plan.

I betragtning af de mange former for vold mod kvinder og de naturlige begrænsninger, som enhver forskningsmetode har, er det vigtigt at erkende, at undersøgelsen ikke vil kunne måle alle typer vold mod kvinder. Forholdsvis sjældne voldsformer eller voldsformer, som navnlig berører specifikke delpopulationer – f.eks. handel med kvinder og piger eller kvindelig kønslemlæstelse – vil ikke i tilstrækkelig grad kunne fremgå af en tilfældig stikprøve.

Forberedelser til den fuldstændige undersøgelse

Siden 2010 har FRA gennemført høringer af interessegrupper og eksperter for at udvikle sit undersøgelsesprojekt vedrørende vold mod kvinder. Fokus har været på undersøgelsens omfang og mål, behovene blandt beslutningstagerne på EU-plan og nationalt plan og de tekniske aspekter af undersøgelsesmetoden.

FRA gennemførte i 2010–2011 en pilottest af undersøgelsen om vold mod kvinder i seks EU-medlemsstater: Finland, Italien, Polen, Spanien, Tyskland og Ungarn. Pilottesten havde til formål at bistå FRA ved udarbejdelsen af spørgsmål til undersøgelsen, som kunne give sammenlignelige resultater vedrørende kvinders voldserfaringer i EU. I forbindelse med pilottesten blev det undersøgt, hvordan forskellige kvinder forstår centrale begreber, som vil indgå i undersøgelsen: erfaringer med fysisk, seksuel og psykologisk vold i de "hjemlige" omgivelser og på arbejdspladsen samt i nye sammenhænge, f.eks. internetbaserede sociale netværk.

Evidensbaseret rådgivning

Resultater

Undersøgelsesresultaterne, der vil blive offentliggjort i 2013, vil indgå i de igangværende debatter om tiltag på EU-plan til bekæmpelse af vold mod kvinder – f.eks. gennem ny lovgivning, harmonisering af eksisterende love eller programmer til at øge EU-borgernes bevidsthed. I hvert land vil undersøgelsen tilvejebringe oplysninger, som er relevante for det arbejde, der udføres af politiet, ansatte i social- og sundhedsvæsenet og civilsamfundsorganisationer, og derved bidrage til en effektiv ressourcefordeling og bedre tjenester. F.eks. vil skøn over antallet af voldstilfælde, behovene blandt ofre og deres opfattelse af kvaliteten af den modtagne hjælp kunne give anledning til at revurdere de ressourcer, som statslige og ikke-statslige hjælpetjenester for ofre har til rådighed.

Yderligere oplysninger:

Yderligere oplysninger fås på FRA's hjemmeside på:
<http://fra.europa.eu>,

og specifikt på:
http://fra.europa.eu/fraWebsite/research/projects/proj_eu_survey_vaw_en.htm.

Eller ved henvendelse til:
information@fra.europa.eu.